HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נראין דברי תלמיד. עולא קמסייע למילתיה ומזיל וקאמר נראין דברי ר' ירמיה שהוא תלמידו של רב הונא: **הואי ועשאה בה מעשה יתומה כחיי האב.** בחייו קידשה והשיאה עמה שלא לדעתו כחילו היא יתומה והוא רואה ושתק לו כדי שיקיר זכות שיש לו בה[ז] שתיקתו שהרי דעתו עליה שלא לדעתו ליכא למימר כחלא שתיקה מרתח רתח אגב כולי האי לא שתיק: **יהוין נעכב.** הוזיל ומשעת קבלה לא נתרצה האב אם נתמה למחזר קודם שיתרצה האב מחזק ולא מהניא תו ריצוי האב: **אין לי.** דיכול למחן אלא שתיק: **היא כו'.** וקס"ד בפיתה לפס קידושין משמעינן קרא ולמימר למעי' הדרה בה: **לא תיזלו בפר חיפכא.** דבר שאינו: **יכול נשנוי נכו.** קרא בפיתוי שלא לפס קידושין משמעי: **קרא נעי.** למימר לתיניא יכול לעכב וכן היא ומהיכא מיתי לן לאוקומי בהסיא בעילה בעילה למימר קידושין הן: **אמר ר"נ לומר שאפילו קנס כמפותה.** קרא ילפו לאשמועינן היתרא מיבעי ליה למעי' שאפילו קנס כדין מפותה מיהי נמי מצלה קנס כדין מפותה שאלה כמכוד קנסא במיתון האב הכי נמי תלי במיתון דילה: **אי הכי.** סייעתא היא: **פיינו.** ולאי לתניעא מכר ימכרנה לו כו': **אמר ניב.** מכא לא תפייגן לתיכא למימר למעי' ק' בקידושי תאניי לתעת תניא: **מתני' ואפ"ה אינו מקודשת.** לכיון לאמר המקדש המקדשי כל מדלא ומדלא הוו קידושין בהנפש נפשייהו: **היפה אוכלת לשאינה לשאינה.** בגמרא מפרש לה להייא קלי וטעמא מאי: **גמ' מאן תנא המקדשי המקדשי.** הוא לאוי פרטא אגל דגו ודגו לאו פרטא הוא: **אמר רבה ר"ש היא.** בשבועות (דף לו:) גבי ממשה מוצען לאומו: **אהייא.** קאי היפה אוכלת: **לישימא אריישא.** כי אמר המקדשי המקדשי: **אלא אסיפא.** לתשיכא ליה כללא קאמר לפס היפה אוכלת לשאינה לשאינה כו' וכי תיכא בתלת שום פרוטה מיהא מיקדשא: **ואפילו בקמייתא.** ואפילו הכי לשאינה או הכי הניא פרוטה מיהא מיקדשא: בתאחרונה שום פרוטה מקודשת: **והא מצה היא.** כיון לקידושין לא נגמרו עד שתקבלם כולם והיא כבר מלכה את הראשונה קודם (ב) שתקבל אותה בקידושין הויא זו הראשונה מצה גמורה: **הרי שלחן כו'.** כלומר הרי לנו מצה שניה ואין אנו יודעים לפרשה: **ומיקרנא הנייהו.** מוכנת היתה הנייתה וגלתה את נפה שהיתה מפילה בהן: **ת"ש מדר' אמי.** דתני הא מילתא תלתא: **ת"ש המקדש במלוה אינה מקודשת.** מדקבילי הך דתקפתא דפרכינן לעיל והא מלוה היא ואיזדקיק לשנויי עלה מאי בתחת בתחרונה קאמר למלמ"ד שאינה מקודשת: **ושמע מינה פרוטה ומלוה דעשה לפרוטה.** מדסנייה למתני' הכי הכי יש בתחרונה ת"ש מקודשת ואע"ג דקמייתא מלוה היא בהדה ובכולהו קדשה להא בללא תשיב ליה גבי מנחת ומקמר לפס יש בכולן שום פרוטה מקודשת אלמא קידושי תכולהו קיימי אפ"ה גבי תוכלת להוו להו מלוה ופרוטה מקודשת בתחרונה: **ושמע**

נראין דברי תלמיד אמר רבא מאי טעמא דרב הונא הואיל ונעשה בה מעשה יתומה בחיי האב: איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב [א]בין היא ובין אביה יכולין לעכב ורב אסי אמר אביה ולא היא איתיביה רב הונא לרב אסי ואמרי לה [ב]חייא בר רב לרב אסי [1]אם מאן ימאן אביה [ג]אין לי אלא אביה היא עצמה מנין ת"ל אם מאן ימאן מ"מ אמר להו רב [ג]לא תיזלו בתר איפכא יכול לשנויי לכו כגון שפיתה שלא לשום אישות פיתה שלא לשום אישות קרא בעי אמר ר"נ [ד]בר יצחק [ה]לומר [2]שמשלם קנס כמפותה א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא [2]מהר יכול יהרנה לו לאשה שצריכה הימנו קידושין ואם פיתה לשום אישות קידושין למה לי א"ל אביי צריכה קידושין לדעת אביה: **מתני' [ו]האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו אם יש שוה פרוטה בכולן מקודשת ואם לאו אינה מקודשת היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה: **גמ'** מאן תנא התקדשי התקדשי [ז]אמר רבה ר"ש היא דאמר [ח]עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד: [ט]בזו ובזו ובזו אם יש בכולן ש"פ כו': אהייא אילימא אריישא מאי אירא אוכלת אפי' מנחת נמי דהא התקדשי לי בזו קאמר אלא אסיפא ואפילו בקמייתא והא מלוה היא אמר רבי יוחנן הרי שלחן והרי בשר והרי סכין ואין לנו [ח]לאכול רב ושמואל אמרי תרוייהו לעולם אריש ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מנחת דאי איכא שוה פרוטה אי לא לא אבל אוכלת הואיל [י]ומיקרבא הנייתה אימא גמרה ומקניא נפשה קמ"ל רבי אמי אמר לעולם אסיפא ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה [י]עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אמר רבא שמע מינה [יא]המקדש במלוה מקודשת ושמע מינה [יב]המקדש במלוה ופרוטה [יג]דעתה אפרוטה ושמע**

[א]אימא גמרה ומקניא כו'. מע"ג דלא תלו בדילה להתקדש בפחות משוה פרוטה כדלמרינן בפ"ק[ף] מיהו בקל עושה לריכותא] ת"ש: ושמע

נראין דברי תלמיד. משמע הכא דרב ירמיה תלמידיה דרב הונא הוה וקשה דבפרק תפלת השחר (ברכות דף כז:) [ט] משמע דתלמיד מבר דרב הוה דקאמר התם רב גלי של שבת בע"ש ג"ל רב ירמיה בר מבא מי בדלא ג"ל אין בדילנא ומדלא קאמר ליה רב ירמיה מי בדיל מר שמע מינה שהיה לו תלמיד מבר ורגלא דתרי רב ירמיה הוו"ש:

בין היא בין אביה יכולין לעכב.

ומע"ג לאמר רב לעיל (דף מד:) חייסינן שמא נתרלה האב בפחות משוה ושתק מבל היכא דמיתה גילה בדעתו ולא מיבעיא לס לא נתרלה האב שיכולה היא לעכב אלא אפי' נתרלה האב יכולה לעכב ומ"ש מה יועיל שתעכב תחרי שיתרלה האב הא בידו לקדשה בעל כרחה וי"ל היינו דוקא בתתקדשה בלא הקידוש אבל היכא דתתקדשה שלא לדעת אביה ותם"כ נתרלה האב ותתה רולה לומר דתקודשת מטעם זכות הוא לו אמרינן כיון דבתו מעכבת לחוד הוא לו ולא היה מתרלה לס היה יודע דמעכבה ומיהו לפירוש הקונטרס לא קשיא מידי דפי' הואיל ובשעת קבלת הקידושין לא נתרלה האב לס בתתה לחזור קודם שיתרלה האב חוזרת ולא מהני לו מכני כדי שלא תהא **קרא בעיא.** פי' שלא תהא תשתו בחותה ביתה בתקדשי לה אפילו לא ימתו אינה מקודשת בתך ביתה כיון שפיתה שלא בשעת לס פיתה לס אם אישות תשמעינן מידום דכיון היא וכיון אביה יכולין לעכב אבל אחד ואחד: [יא]בזו ובזו תשמעינן ולימא למימר דקתני ס"ק ובזו אם יש בכולן ש"פ כו': אהייא אילימא אריישא מאי אירא אוכלת אפי' מנחת נמי דהא התקדשי לי בזו קאמר אלא אסיפא ואפילו בקמייתא והא מלוה היא אמר רבי יוחנן הרי שלחן והרי בשר והרי סכין ואין לנו [יא]לאכול רב ושמואל אמרי תרוייהו לעולם אריש ולא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מנחת דאי איכא שוה פרוטה אין אי לא לא אבל אוכלת הואיל [יב]ומיקרבא הנייתה אימא גמרה ומקניא נפשה קמ"ל רבי אמי אמר לעולם אסיפא ומאי עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה [יב]עד שיהא באחרונה שוה פרוטה אמר רבא שמע מינה [יג]המקדש במלוה אינה מקודשת ושמע מינה [יד]המקדש במלוה ופרוטה [יג]דעתה אפרוטה

ושמע

ובזו משמע הא בזו בזו פרט, ורו' שמעון ל"ש הכי ול"ש הכי כללא הוי. ורו' יהודה אפכא הו"ל למתני במתני' בזו בזו בלא ו"י, ורו' יוחנן אליבא דר' מאיר לא מצינן לאוקומא דהא אמר ל"ש הכי ול"ש הכי פרטא הוי. ואיכא מאן דפסק כר' שמעון. אוישא. דקאמר התקדשי התקדשי. **אלא אסיפא.** דקאמר התקדשי לי בזו. **ואפילו בקמייתא.** אם יש בתמרה ראשונה שאכלה שוה פרוטה אע"פ שאין באחרונה ש"פ מקודשת הואיל ודעתה אתמרה אחרונה הויא לה קמייתא דמלוה ואינה מקודשת. **באחרונה.** ואע"ג דקדשה נמי בקמייתא, דהו"ל מלוה, **ג)** ומלוה ופרוטה דעתה אפרוטה. אינה מקודשת. דהא קאמר שאם ראשונה שוה פרוטה ולא האחרונה אינה מקודשת דמלוה היא. דעתה אפרוטה. כדפרישנא.

מסורת הש"ס

א) [נכת"י טופס: רב], ב) בתוספות לט: מכילתא פ' משפטים פרשה יז, ג) [כתוספות מה: כריתות יז:], ד) [נ"ב ליתא ע"ס], ה) יבמות ס, ו) [לעיל מד.], ז) [נ"ו עסק], ח) [שבועות לו: מדרש סו. פז:], ט) [כל הפיסקא שלפניו ליתא בכת"י, ושם הפיסקא היתה תוכלת. ועי' רש"ן], י) לעיל ח., כ) לקמן מז. מח. [לעיל י: סנהדרין יט: כ"ק לט.], ל) לקמן מח: [סנהדרין יט:], מ) [בדפו"י ליתא "לו". ועיין רש"ל], נ) [נדפ"ל קידושין], ס) [כוכתת הס"ם היא שם כך בהלית מדלמר לרב מי בדלא ע"ש ופ"ק], ע) [וע"ש תוס' פסחים קו: ד"ה שבקיק], פ) [וע"ע תוס' כתובות לט ע"ב ד"ה מין לי], צ) [נדפו"ל הד"מ], ק) [לעיל ג ע"ג - ע"ב], ר) [נדפ"ל להלן לו:], ש) [נדפ"ל מלוה ופרוטה ומלוה].

תורה אור השלם

1. אִם מָאֵן יְמָאֵן אָבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתוּלֹת: שמות כב טז
2. וְכִי יְפַתֶּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרָשָׂה וְשָׁכַב עִמָּהּ מָהֹר יְמַהֲרֶנָּה לּוֹ לְאִשָּׁה: שמות כב טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין לנו פה לאסול: (ב) רש"י ד"ה והא מלוה וכו' ותום' ד"ה ואפי' כו' קודם (שתקבלם). מז"מ וע"ב ס"ע שתזכה:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תום' ר"י הזקן

טעמא דרב הונא שהרי נעשה בה [מעשה] יתומה בחיי האב. כלומר שעשאה הכל לעצמה ולא עם האב כאילו מת ויש לחוש שמא סילק עצמו ממנה ואמר לה צאי וקבלי קדושיך, ולא שייכא פלוגתייהו בדרב ושמואל כלל. ומסתבר דהלכתא כר' ירמיה וכן דעת הר"ם [תרומות שם] דעולא קאי כוותיה. בין היא. אם רצתה היא לחזור קודם שישמע האב בין אביה כשישמע יכול לעכב. ורב לטעמיה דאמר חיישינן שמא נתרצה האב, ואם נתרצה האב מקודשת. ולמאן דפסק כרב ושמואל [ליתן] הלכתא כרב אסי דתלמידיה הוא. ולגאונים שפסקו כרבינא אפילו נתרצה האב אינן קדושין כלל ואפילו מת האב קודם שישמע לא עשתה כלום שהרי אינן קדושין כלל, שאין לה לקבל קדושיה בלא רשות אביה, דהא אפילו לרב דאמר דדיעבד דאחר מעשה מהני, כל זמן שלא שמע האב ולא נתרצה חוזרת בקדושיה וכ"ש לרבינא אם מת האב. **מתני'.** התקדשי. אינו רוצה לקדש אלא באחת, הילכך אם אין באחת שוה פרוטה אע"פ שבשתיהן שוה פרוטה אינה מקודשת קדושי ודאי אבל קדושי ספק הוו כדשמואל דאמר [לעיל יב, א] חיישינן שמא שוה פרוטה במדי. בזו ובזו. בשתים רוצה לקדשה. אינה מקודשת. קידושי ודאי אבל קדושי ספק הוי כדפרישנא. **גמ'.** מאן תנא וכו'. דכי אמר התקדשי לכל דבר ודבר הוי פרט ומשמע דבלא התקדשי הוי כלל ורוצה לקדש בשתיהן בשוה פרוטה מקודשת. ר' שמעון [היא]. בפרק שבועה הפקדון [שבועות לו, ב] גבי היו חמשה תובעין [אותו] וכפר ושבע ואח"כ הודה שאינו חייב אלא לאחד קרבן שבועה [אחד] עד שאמר לא לך [שבועה] לא לך שבועה לא לך, ה"נ לר' שמעון אם לא אמר התקדשי לכל תמרה ותמרה לא שנא אמר התקדשי לי בזו ובזו או בזו בזו בלא ו"ו כללא הוא, ואם יש בשתיהן שוה פרוטה מקודשת. ור' יהודה ס"ל התם שבועה לא לך ולא לך בורי"ו חייב על כל אחת ואחת דפרטא הוי, דוי"ו שבועה קאי והוי כמ"ד ושבועה לא לך ושבועה לא לך, ג) [ולא לך] בלא ו"ו כלל הוי ואינו חייב אלא אחת דשבועתא דפתח ביה אכולהו משמשא והוי

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' לז סעי' יח:
סג ב ג מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' לז סעי' יח:
סד ד מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה כו ס"ו טוש"ע אה"ע סי' לח סעי' ה:
סה ה עיין בכ"מ פ"ד מהל' נדרים הלכה יח:
סו ו מיי' פ"ה מהל' אישות הלכ"ו טוש"ע שם:
סז ז מיי' שם הל"י סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעי' ז:
סח ח מיי' שם הלכ"ו טוש"ע שם סעי' יד:

מוסף תוספות

א. הא דמשלם קנס במיאון דידה. תוס' טוף. ב. או שבגרה. ריטב"ם. (וע"ש ובמקנס). ג. דאין שייך לומר שמחלה הקנס אע"ג דעכשיו היא לעצמה כיון דבשעת פיתוי עדיין היא לאב. תוס' טוף. ד. דהתם הוא דיהב לה בדיבור אחד וכיון דגמר דיבורו קודם שנתאכלה המעות אלא שקבע זמן לחזל בו הקידושין כי מתאכלי ברשותה מתאכלי אבל הכא שהוא מחלק דיבורו ולא אמר לה התקדשי לי באלו ודאי גלה דעתו שאינו רוצה שיחולו הקידושין כלל עד גמר כולן ועד שתקבל את כולן אינן בידה אלא פקדון כשהיא אוכלת ראשונה הויא לה אוכלת עלה. רשב"ם.

תום' ר"י הזקן (המשך)

כמאן דאמר שבועה שאין לכם בידי כלום. ה"נ לר' יהודה התקדשי לי בזו ובזו הוי פרט ואם אין באחת שוה פרוטה אינה מקודשת קדושי ודאי, התקדשי לי בזו בזו הוי כלל ואם יש בשתיהן ש"פ מקודשת. ובמימרא דר' מאיר אפילוגו אמוראי. שמואל אמר דלר' מאיר הוי אפכא בלא ו"י הוי פרטא דהואיל ולא ערביגהו שבועה אכל חד וחד קאי והוי כמ"ד שבועה לא לך אבל ולא לך ולא לך הואיל וערביגהו כללא הוי. ה"נ התקדשי לי בזו ובזו כללא הוי ואם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת. התקדשי לי בזו בזו פרט הוו ואם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. ור' יוחנן אמר דלר' מאיר לא שנא שבועה לא לך ולא לך או שבועה לא לך לא לך פרטא הוי שלא תמצא כלל לר' מאיר אלא שבועה שאין לכם בידי כלום. ה"נ התקדשי לי בזו ובזו או בזו בזו אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. הר"ם הביא המשנה פ"ה [מאישות הכ"ו] כמו שהיא ואוקימנא לרישא דתני התקדשי התקדשי כר' שמעון, ובגי שבועת הפקדון (פ"א) [שבועות פ"ו ה"י] כתב שבועה לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת, ובנדרים פ"ד [ה"א] פסק כר' מאיר ואליבא דשמואל כמו שכתבנו בנדרים פרק רבי אליעזר [סו, א ד"ה לזה קרבן]. ולא ידהדי לסוף דעתו שדבריו נראים כסותרים. ולכאורה משמע דסיפא דמתני' דהכא כשמואל אליבא דר' מאיר שייכא דתני בזו ובזו הוי כלל, מדתני בזו